

**A Norma Granada faértékszámítási módszer használata a valenciai faápolási gyakorlatban
és összehasonlítása a Magyar Faápolók Egyesülete által javasolt faértékszámítási
metódussal**

Készítette: Nemes László Tibor

Favizsgáló és faápoló szakmérnök, szakirányú továbbképzés, levelező tagozat

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet/ Dísznövénytermesztési és
Dendrológiai Tanszék

Belső témavezető: Dr. Szabó Veronika egyetemi adjunktus

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet/
Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszék

Külső témavezető: Hamar Olga Gabriella

egyesületi titkát

Magyar Faápoló Egyesület

Tartalmi kivonat

A különféle faértékszámítási rendszereknek köszönhetően napjainkban a városokban élő fák szerencsére egyre nagyobb megbecsülésnek örvendenek, pénzben kifejezett értékük egyre inkább megközelíti eszmei értéküket, érzékeltetik azoknak a szolgáltatásoknak a hatását, amelyeket azáltal nyújtanak, hogy településeink parkjaiban, illetve utcáin növekednek, kiszakadva természetes élőhelyükről. Ezek a számítási módszerek többféle megközelítést alkalmaznak, de mindegyik célja, hogy az adott gazdasági, társadalmi, természeti körülményeket figyelembe véve meghatározza a városi fák értékét.

Dolgozatomban a Spanyolországban kifejlesztett Norma Granada faértékszámítási metódus legújabb változatának bemutatása mellett arra kerestem a választ, hogy a Magyar Faápoló Egyesület által javasolt módszerhez képest van-e különbség a vizsgált fák értéke között, és ha igen, az milyen mértékű. A várható különbségeket természetesen az eltérő megközelítési módszer is indokolhatja, de az is érdekelt, hogy milyen mértékben módosul a kapott érték, amennyiben egy-egy sarkalatos tényezőt megváltoztatok. Ennek vizsgálatához végül két

tényezőt választottam. Az egyik a „védett” kategóriába sorolás értéke lett, mivel ez nagy jelentőséggel bír a MFE értékelési rendszerében, hiszen egy normál városi környezetben álló fa esetében tízszeres értéknövekedéssel jár a státusz megítélése. Az inváziós jelleg értékelésére vonatkozó együttható lett másik tényező, ami a MFE módszer esetében felezi az értéket a dendrológiai értelemben értékes példányokhoz képest.

A Norma Granada sokrétű és precíz táblázatokba foglalt rendszere számos tulajdonságát nevesíti és értékeli a fáknek, melyekhez az előzetes kutatások alapján megállapított súlyszámokat rendelve, az adott tulajdonságcsoportra létrehozott egyenletek segítségével fejezi ki végül a fa értékét. Ez a felépítés, illetve az, hogy a módszerrel egyaránt lehetséges a lombhullató fák és a fenyőfélék értékelésén kívül a pálmák, illetve a cserjék értékének a megállapítása is, alkalmassá teszi más országokban történő alkalmazásra, így jelenleg ez az egyik legelterjedtebb faértékszámítási módszer Spanyolországon kívül Portugáliában, valamint az amerikai kontinensen Chilében, Argentínában vagy Kolumbiában. Mindemellett összehasonlító elemzések és ágazati tanulmányok részévé vált egyéb földrajzi területeken is. A szigorúan megalkotott formai alapokon túl azonban természetesen ez a rendszer sem nélkülözheti a megfelelő szakértelmet, ezért elfogadott használata előzetes tanfolyam elvégzéséhez kötött.

A Magyar Faápolók Egyesülete által javasolt módszer felépítése egyszerűbb képet mutat, de megfelelő alkalmazása természetesen hasonlóan nagy felkészültséget igényel, mint a spanyol módszeré. Mindemellett a használatához kifejlesztett applikáció segítségével, a faj meghatározását követően, 3 jellemzőnek (az elhelyezkedés jellege, a korona állapota, illetve az egészségi állapot) a program által felkínált lehetőségek közül történő választását követően, valamint a fa korának megadásával - ennek ismerete hiányában az 1 méter magasan mért törzsmérő és az élőhely minőségének program által felkínált lehetőségek közül történő választással – kiszámolható a fa tájékoztató jellegű értéke. Ezáltal a módszer gyors alkalmazhatóságával is kitűnik.

Összességében megállapítható, hogy a két rendszer részben különböző, másrészt mégis átfedéseket tartalmaz mind a felépítése, mind a szemlélete tekintetében. Mindemellett a két módszerrel történő számítás végül nagy mértékben eltérő értéket társít az azonos tulajdonságú példányoknak, mely a NG esetében a tizedénél is kevesebb lett a MFE modell által számított összegnél. Ezzel együtt a spanyol módszer széleskörű elterjedése igazolja annak

tudományos és gazdasági megalapozottságát és a társított értékek megfelelőségét a felhasználó országok esetében. Ezek a sajátos globális környezeti tényezők lényegében akár indokolhatják is azt, hogy miért igényli egy-egy terület a saját módszerét, és miért adódott a dolgozatomban vizsgálatát képező két metódus között a számottevő különbség a fák értékében. Az eredményekből elsőként az látszik, hogy a Norma Granada metódus mintegy 10-14-szer kisebb értéket társít a kiválasztott fáknak, mint a Magyar Faápoló Egyesület által javasolt értékelési rendszer. A különbségek megértéséhez igyekeztem több aspektust figyelembe véve összehasonlítani a két módszert, melyet dolgozatomban részletesen is körül jártam. Olyan eredményre azonban nem akadtam, amely közvetlenül vagy közvetve indokolná ezt a jelentős eltérést, megítélésem szerint inkább a különböző szemlélet egésze okozhatja ezt. A két kiválasztott értékelési tényező esetében is lényeges különbség mutatkozott, mivel a NG rendszere nem tulajdonít akkora jelentőséget az invazív jellegnek, mint a MFE módszer, illetve a védettség esetében a NG 2020 hatálya egyszerűen nem terjed ki az ilyen fák értékelésére, vagyis nem jár el hasonlóképpen, mint a MFE modell, amely akár tízszeresére is növeli ebben az esetben egy fa értékét. Mindazonáltal a spanyolországi védett fák értéke sem csökken társaikhoz képest, mindössze arról van szó, hogy ennek megállapítására más módszert alkalmaznak ezekben az országokban.

Összességében úgy látom, hogy mindkét módszer alapos szakmai és tudományos munka alapján jut el a fák pénzben kifejezett értékének meghatározásához, még ha azok jelentős eltérét is mutatnak, és mindkét metódus tartalmaz olyan elemeket, melyek a másik esetében megfontolásra érdemesek lennének.